

TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM HÀ NỘI

HỌC PHẦN
TÂM LÝ HỌC NGHỀ NGHIỆP

GV:Lê Thị Thương
Gmail: lethuongthhcm@gmail.com

HÀ NỘI, NĂM 2018

CẤU TRÚC HỌC PHẦN GỒM CHƯƠNG

Chương 1: Khái quát Tâm lý đại cương

Chương 2: Tâm lý học sư phạm

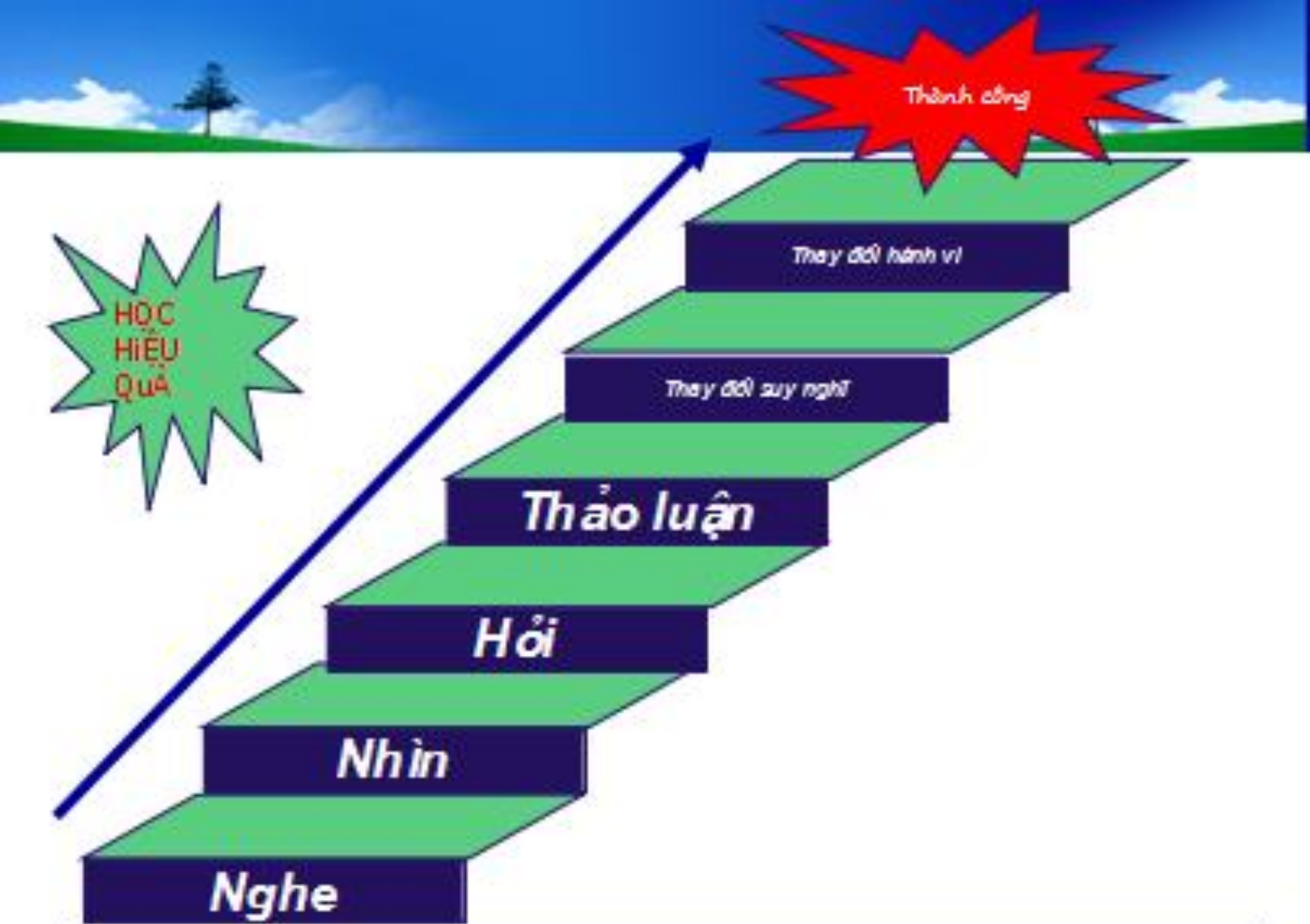
Chương 3: Tâm lý học nghề nghiệp

QUY ƯỚC LỚP HỌC

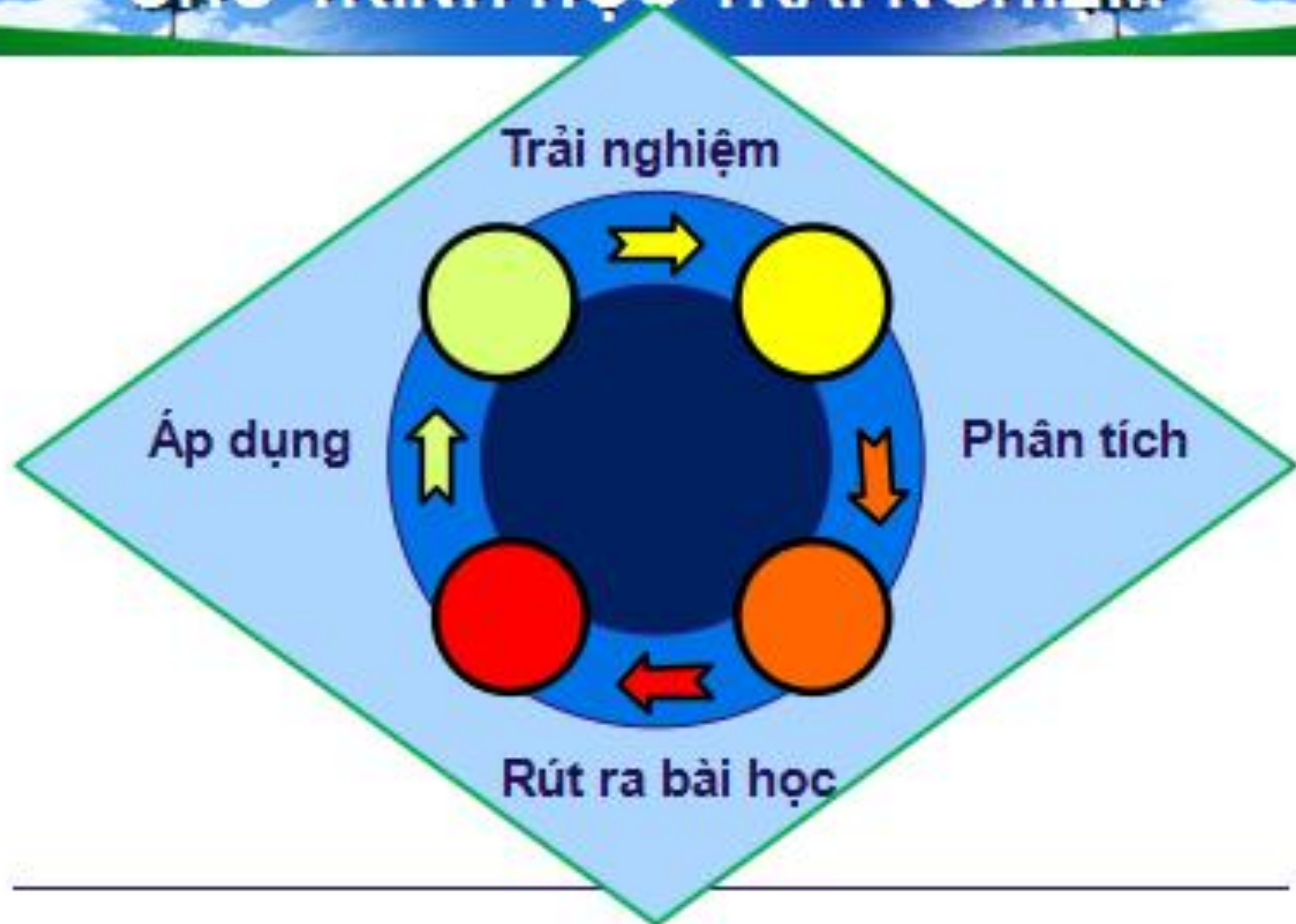

NO SMOKING

CHU TRÌNH HỌC TRẢI NGHIỆM

I. KHÁI QUÁT TÂM LÝ HỌC ĐẠI CƯƠNG

- A. BẢN CHẤT TÂM LÝ NGƯỜI
- B. QUÁ TRÌNH NHẬN THỨC
- C. TÌNH CẢM VÀ NHÂN CÁCH
- D. TRÍ NHỚ

A. BẢN CHẤT HIỆN TƯỢNG TÂM LÝ NGƯỜI

1. Tâm lý, tâm lý học là gì ?
2. Bản chất hiện tượng tâm lí người

1. Tâm lý, tâm lý học là gì ?

- Tâm lý là gì?

- Cách hiểu đời thường: “Anh ấy rất tâm lý”. Là đánh giá thông qua sự hài lòng. Để hài lòng về ai đó cần mấy điều kiện?
- Cần 2 điều kiện: 1. Thấu hiểu đối phương
2. Có cách cư xử, ứng xử phù hợp

**Tâm lý là hiện tượng tinh thần được nảy sinh trong não của chủ thể, do sự tác động của thế giới khách quan vào não mà sinh ra, có tác dụng định hướng, chuẩn bị, điều khiển toàn bộ hoạt động cũng như giao tiếp của họ*

Từ điển tiếng Việt : Tâm lý là ý nghĩ, tình cảm...làm thành đời sống nội tâm, thế giới bên trong của con người (Thế giới tinh thần).

TỪ KHÁI NIỆM TÂM LÝ LÀ GÌ CHO THẤY:

**Tâm lý con người rất đa dạng, rất phức tạp
và đầy bí ẩn?**

- Bởi vì Bị chi phối bởi:**
 - + Qui luật tự nhiên**
 - + Qui luật con người**
 - + Qui luật xã hội**

.....

*** Tâm lý con người có di truyền không?**

- Tâm lý học là gì?

Là khoa học về các hiện tượng tâm lý (hiện tượng tinh thần)

Hiện tượng tâm lý có rất nhiều loại và có nhiều cách phân loại khác nhau

Phân loại hiện tượng tâm lý:

***Theo thời gian tồn tại và vị trí của chúng trong nhân cách:**

- Hiện tượng tâm lý có thể chia thành 3 loại:

* Dựa vào ý thức: Chia làm 2 loại

HIỆN TƯỢNG TÂM LÝ

```
graph TD; A[HIỆN TƯỢNG TÂM LÝ] --> B[Hiện tượng tâm lý có ý thức]; A --> C[vô thức]
```

Hiện tượng tâm
lý **có ý thức**

vô thức

Vô thức là gì ?

- Vô thức là hiện tượng tâm lý ở tầng bậc **chưa ý thức**, nơi mà **ý thức không thực hiện được chức năng của mình**. Có thể hiểu vô thức là một dạng hoạt động tâm lý, mà ở đó, con người không xác định được không gian và thời gian diễn ra hoạt động và không điều khiển, điều chỉnh được hoạt động bằng ngôn ngữ.

*** Dựa vào phạm vi tồn tại của HTTL có:**

*** Dựa vào sự thể hiện của HTTL có:**

2. Bản chất hiện tượng tâm lí người

2.1. Tâm lí người là sự phản ánh hiện thực khách quan vào não thông qua chủ thể

.2. Bản chất hoạt động và giao tiếp

6.3. Tâm lí người mang bản chất xã hội - lịch sử.

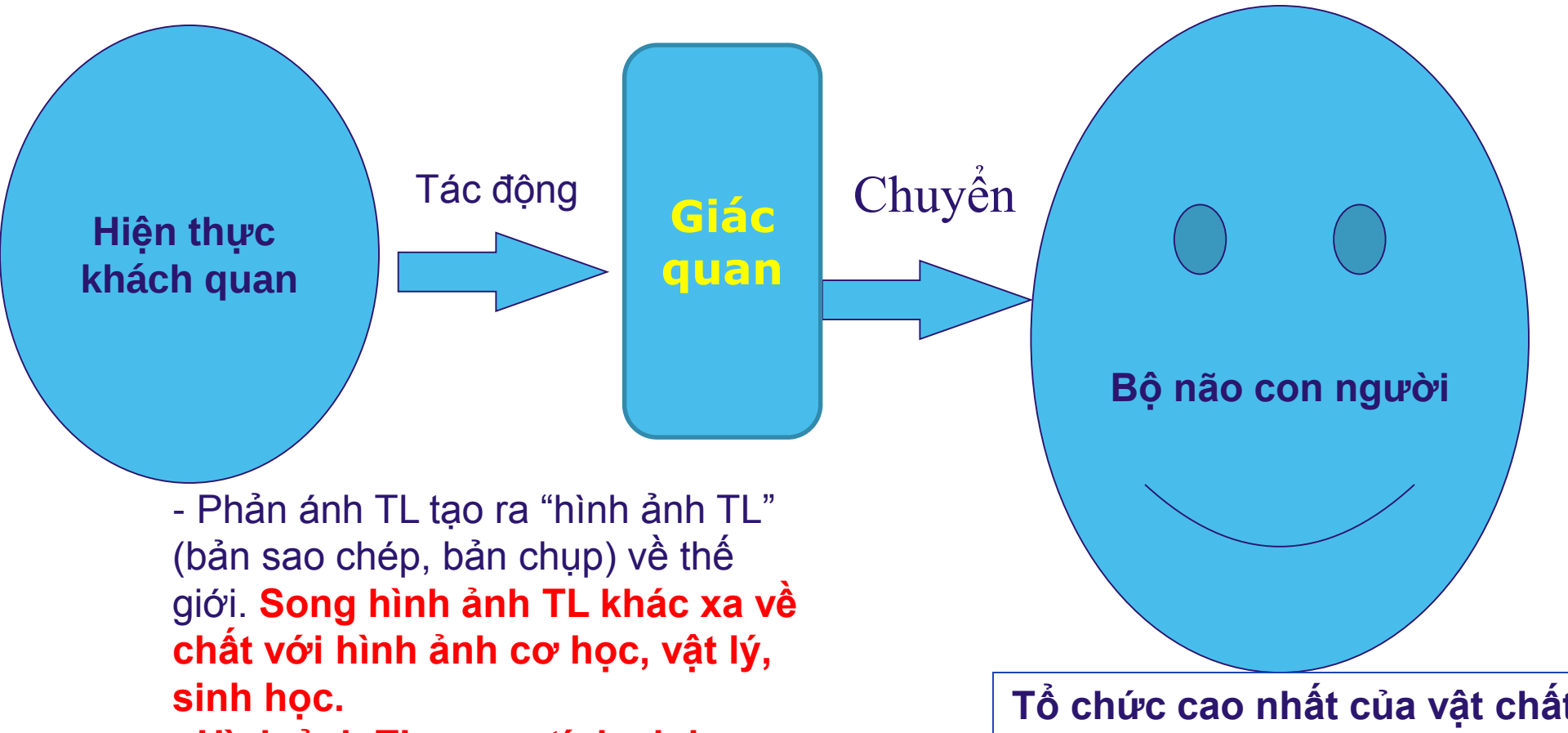
- ❖ **Chia nhóm: 8 người/1 nhóm**
- ❖ **Phương tiện: Giấy A₄, bút**
- ❖ **Ghi lại nội dung thảo luận lên giấy**
- ❖ **Thời gian: 15 phút**
- ❖ **Nội dung: Phân tích bản chất của TL con người:**
 - TL người là sự phản ánh HTKKQ vào não thông qua chủ thể
 - TL người mang bản chất XH - LS

6.1. TL là sự phản ánh HTKQ vào não và mang tính chủ thể

- Phản ánh là QT tác động qua lại giữa hệ thống và mang tính chủ thể này và hệ thống khác. Kết quả là để lại dấu vết (hình ảnh).
- Phản ánh có nhiều mức độ: Đơn giản đến phức tạp
- Phản ánh có các dạng: Phản ánh cơ học, vật lý, hóa học, sinh lý, tâm lý.
- **Phản ánh tâm lý là phản ánh đặc biệt:**
 - Vì diễn ra theo cơ chế:

HTKQ + GQ ➡ NÃO BỘ ➡ HÌNH ẢNH TL

- Phản ánh TL là một loại phản ánh đặc biệt

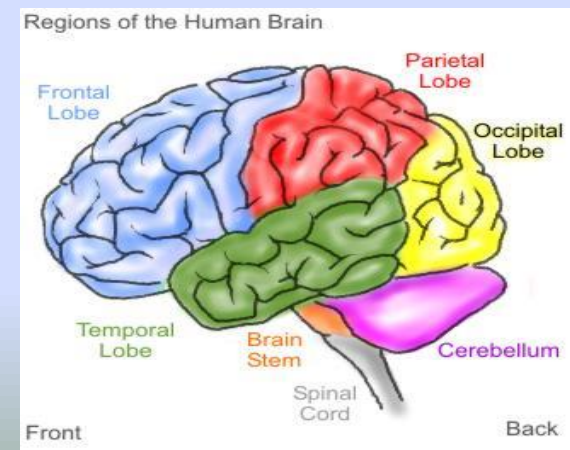

- Phản ánh TL tạo ra “hình ảnh TL” (bản sao chép, bản chụp) về thế giới. **Song hình ảnh TL khác xa về chất với hình ảnh cơ học, vật lý, sinh học.**
- **Hình ảnh TL mang tính sinh động, sáng tạo**

Muốn có hình ảnh tâm lý cần 2 điều kiện:

- + Bộ não và hệ TK bình thường
- + Có hiện thực khách quan tác động vào giác quan

(Người mù bẩm sinh không có biểu tượng về màu sắc, người điếc bẩm sinh không có biểu tượng về âm thanh.)

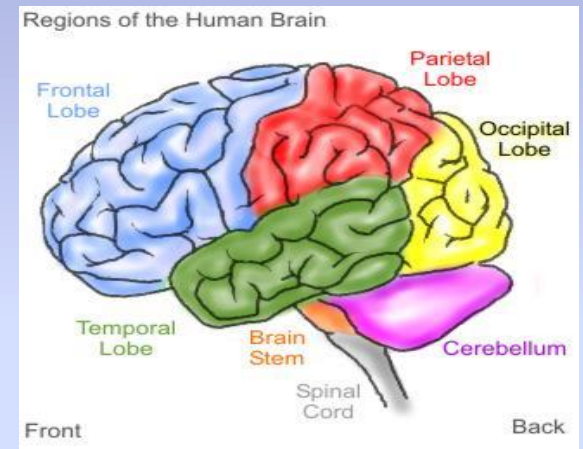

Vận dụng:

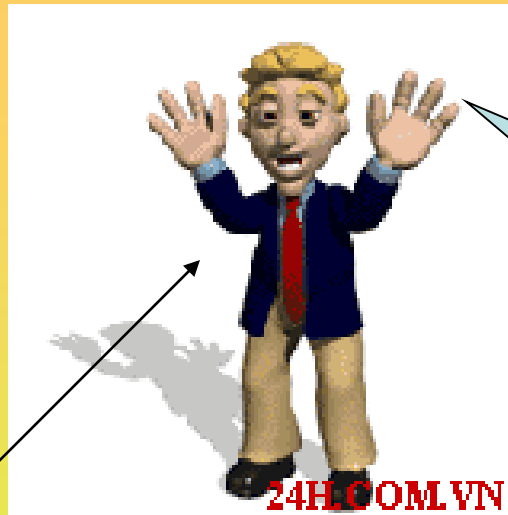
+ Bảo vệ não bộ và hệ thần kinh, giác quan

+ Bài giảng gắn liền với thực tiễn XH

+ Chọn cách để con người tương tác với TGKQ một cách hiệu quả nhất

. Tâm lý người mang tính chủ thể

Ôi, cô gái
xinh quá

Bình
thường
thôi

NHÌN THẤY

- ❖ Một con chó bị ô tô nghiền trên đường phố:
- ❖ Một nhà thơ có mặt tại chỗ. Ông nhìn thấy, chỉ vì tha một khúc xương về cho con chó con ở phía bên kia đường, mà con chó mẹ bị ô tô đâm phải. Thế là, ông viết một bài thơ về tình yêu của mẹ.
- ❖ Một nhà triết học có mặt tại chỗ. Ông nhìn thấy con chó mẹ chỉ chú ý đến con chó con ở phía đối diện mà không phát hiện được có ô tô đang chạy tới. Vì thế ông đã đưa ra lời cảm thán “Thấy lợi mà quên mất hiện thực”.
- ❖ Một họa sĩ có mặt tại chỗ. Ông nhìn thấy chiếc ô tô vô tình nghiền phải con chó. Vì thế, ông đã múa bút dùng toàn màu đỏ vẽ ra một bức tranh “Tàn khốc”
- ❖ Một người làm công tác xã hội có mặt tại chỗ. Ông nhìn thấy con chó giãy giụa như muốn đứng lên lại. Thế là, ông đã viết một bài văn dài với chủ đề là “ Sự sống đòi hỏi phải phấn đấu”
- ❖ Một chú bé có mặt ở hiện trường. Chú kêu lớn: “Hãy nhanh chóng đưa con chó đến bệnh viện. Nó sắp chết rồi!”.

QUA BỨC ẢNH VÀ CÂU CHUYỆN HÃY TRẢ LỜI CÂU HỎI SAU:

1. Tính chủ thể trong tâm lý là gì?
2. Biểu hiện cơ bản của tính chủ thể trong tâm lý?
3. Vì sao tâm lý người mang tính chủ thể?
4. Vận dụng tính chủ thể để phát triển cá nhân và nghề nghiệp như thế nào?

Tâm lí người mang tính chủ thể

- Tính chủ thể là: cái riêng của từng người. hình ảnh TL mang đậm tính chủ quan.
- Thể hiện:
 - *Cùng sự vật hiện tượng tác động vào các chủ thể khác nhau → xuất hiện hình ảnh TL với những mức độ, sắc thái khác nhau.*
 - *Cùng hiện 1 sự vật hiện tượng tác động vào 1 chủ thể nhưng ở thời điểm khác nhau, hoàn cảnh, trạng thái khác nhau → sắc thái khác nhau.*

- Tâm lý người mang tính chủ thể vì :

- + Mỗi người có đặc điểm não bộ, hệ TK khác nhau
- + Hoàn cảnh sống, môi trường, kinh nghiệm khác nhau
- + Tính tích cực hoạt động khác nhau

- Vận dụng:

- + *Trong giao tiếp ứng xử cần tôn trọng cái riêng của mỗi người, không nên áp đặt ý muốn chủ quan của mình cho người khác*
- + *Trong dạy học, giáo dục, công tác xã hội phải chú ý nguyên tắc sát đối tượng (cá biệt hóa)*
- + *Không quá bất ngờ trước sự biểu hiện khác lạ của cá nhân trong tình huống nào đó – Bình tĩnh giải quyết*

2.3. Bản chất hoạt động và giao tiếp của tâm lý

- ❖ Tâm lý người là sản phẩm của hoạt động và giao tiếp
- ❖ Giao tiếp vừa là cơ chế, là con đường, là phương tiện hình thành và phát triển tâm lý
(TL của mỗi cá nhân là kết quả của quá trình lĩnh hội những KNXH, nền văn hoá xã hội (vui chơi, học tập, lao động, công tác xã hội, giao tiếp....))

Thí nghiệm của Bác sĩ HIN với bé gái KAMARA (ẤN ĐỘ)

- Bé gái KAMARA bị chó sói bắt đi lúc 3 tháng tuổi.**
- Kamara được tìm thấy khi 7 tuổi và em được nuôi đến 17 tuổi thì chết**
- Được dạy từ 7 tuổi đến 17 tuổi, nhưng Kamara mới nói được vài lời, đi được bằng chân (chứ không còn là “tứ chi” nữa), biết cầm thìa để ăn cháo, ăn sữa; Ngoài ra, Kamara không còn biết làm gì nữa.**
- Có nghĩa là đến 17 tuổi Kamara mới đạt được trình độ phát triển của một đứa bé một tuổi rưỡi.**

(Nguồn: V.I. Lêbedep, A.I. Popop. “Tâm lý xã hội trong quản lý”, Bài giảng tại CIEM)

- Con người bình đẳng về sinh lý, về mặt thể xác. Sự khác nhau chỉ là ở chỗ, từ thời thơ ấu, con người được sống trong xã hội nào.
- Muốn trở thành con người, thì ngay từ giờ mới sinh ra, đứa bé phải được sống trong xã hội loài người, phải sống với con người.

(Nguồn: V.I. Lebedep, A.I. Panop, " Tâm lý xã hội trong quản lý, Tập bài giảng tại CIEM, 1986).

(Ví dụ : Cô bé 10 tuổi do một nhà Nhân chủng học người Pháp

sống tại rừng rậm ở ven sông Amazôn (Brazil) trong bộ lạc mật ong (mật ong là vật trao đổi), ông đã mang về Paris nuôi, dạy. Mười năm sau, hình dáng và tâm lý của cô gái đã thay đổi đến mức người ta không thể phân biệt được cô với các cô gái khác ở Paris.

2.3. Tâm lý người mang bản chất xã hội - lịch sử

- ❖ TL người có nguồn gốc XH(TGTN, TGXH, phong tục,tập quán, văn hóa... chế ước tâm lý)
- ❖ TL người có nội dung XH(P/á NDXH, bị NDXH chế ước...)
- ❖ TL của mỗi cá nhân là kết quả của quá trình lĩnh hội những KNXH, nền văn hoá xã hội (vui chơi, học tập, lao động, công tác xã hội)
- ❖ Tính lịch sử của tâm lý người

There are so many vendors on the streets.

Hà Nội

Sài Gòn

Would you like some flowers?

Hà Nội

Sài Gòn

Does your family have five fruit salver display on Tet?

Hà Nội

Sài Gòn

Shall we eat phở?

Hà Nội

Sài Gòn

Breakfast is very important.

Hà Nội

Sài Gòn

Let's go for a dinner!

Hà Nội

Sài Gòn

The food was seasoned very fit, and very suit to my taste.

Hà Nội

Sài Gòn

I drink all day.

Hà Nội

Sài Gòn

Sorry, I receive guest.

Hà Nội

Sài Gòn

Oh, no. I forgot my raincoat.

How to communicate effectively?

Hey! Watch out for the traffic police.

Hà Nội

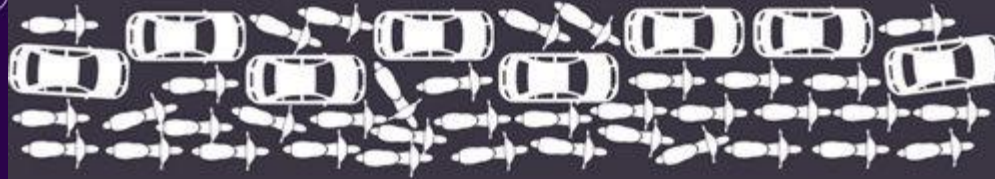
Sài Gòn

Great! Today is my first day at work.

Sài Gòn

When's the wedding start?

Hà Nội

Sài Gòn

Setting the alarm for 5:00 am.

Hà Nội

Sài Gòn

Hà Nội

Sài Gòn

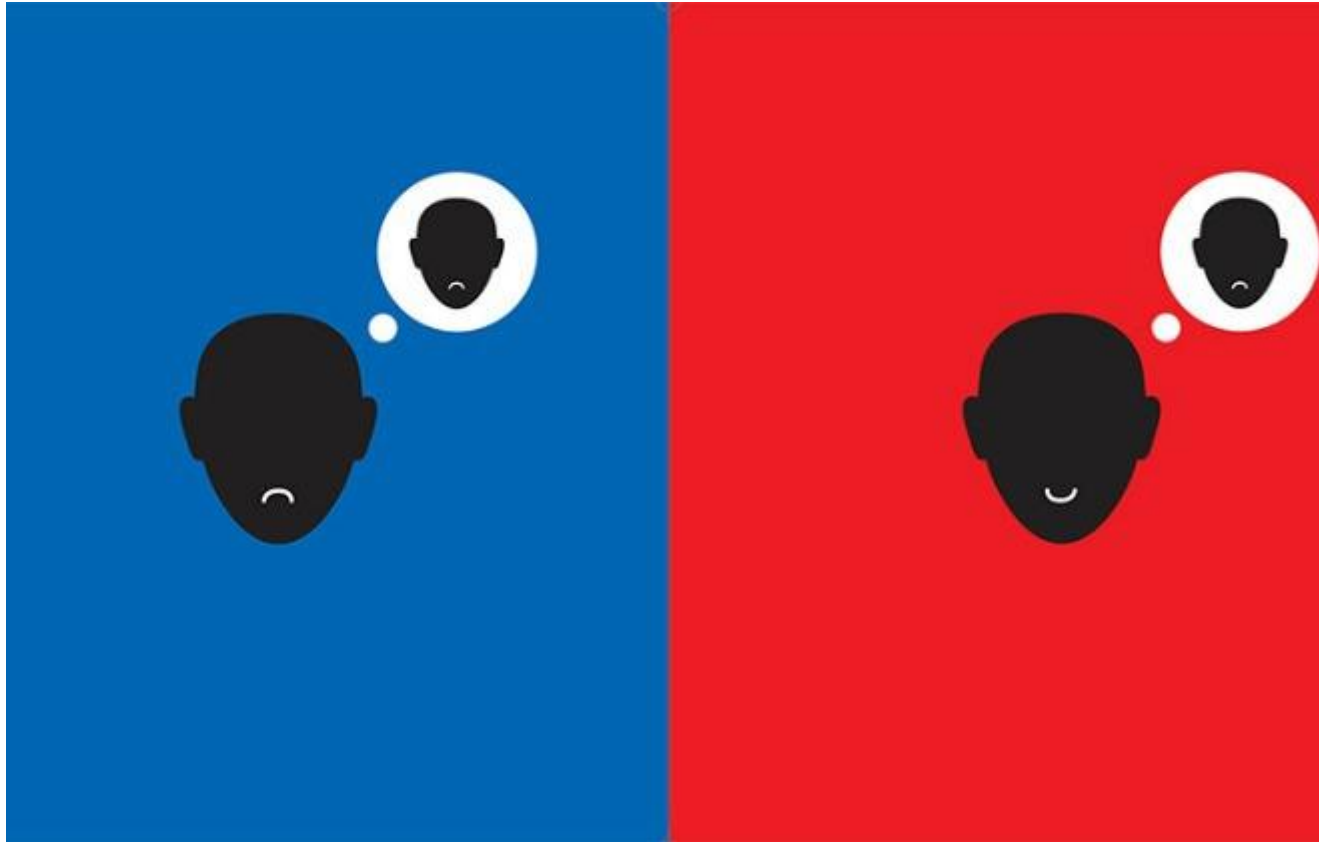

Hà Nội

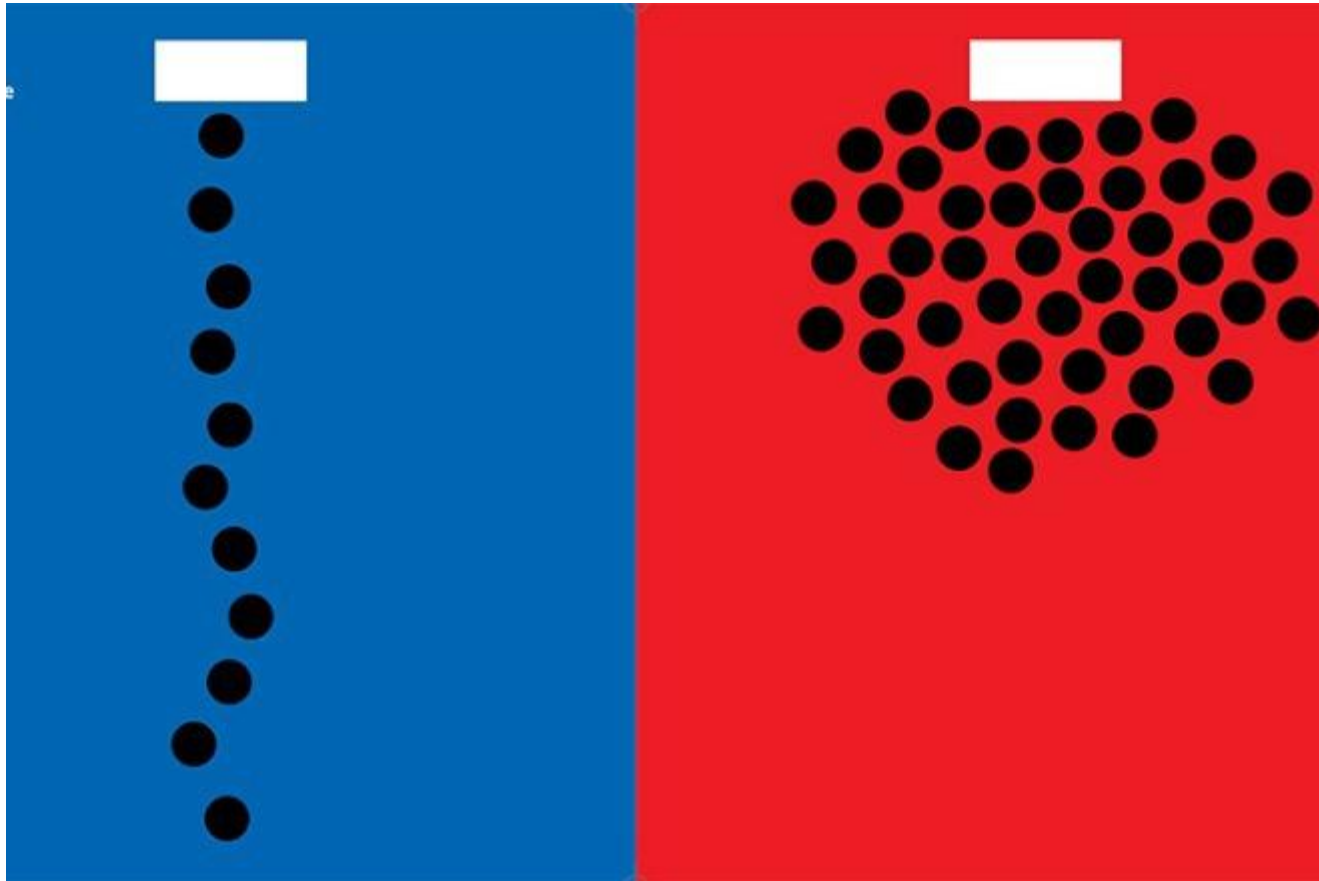

Sài Gòn

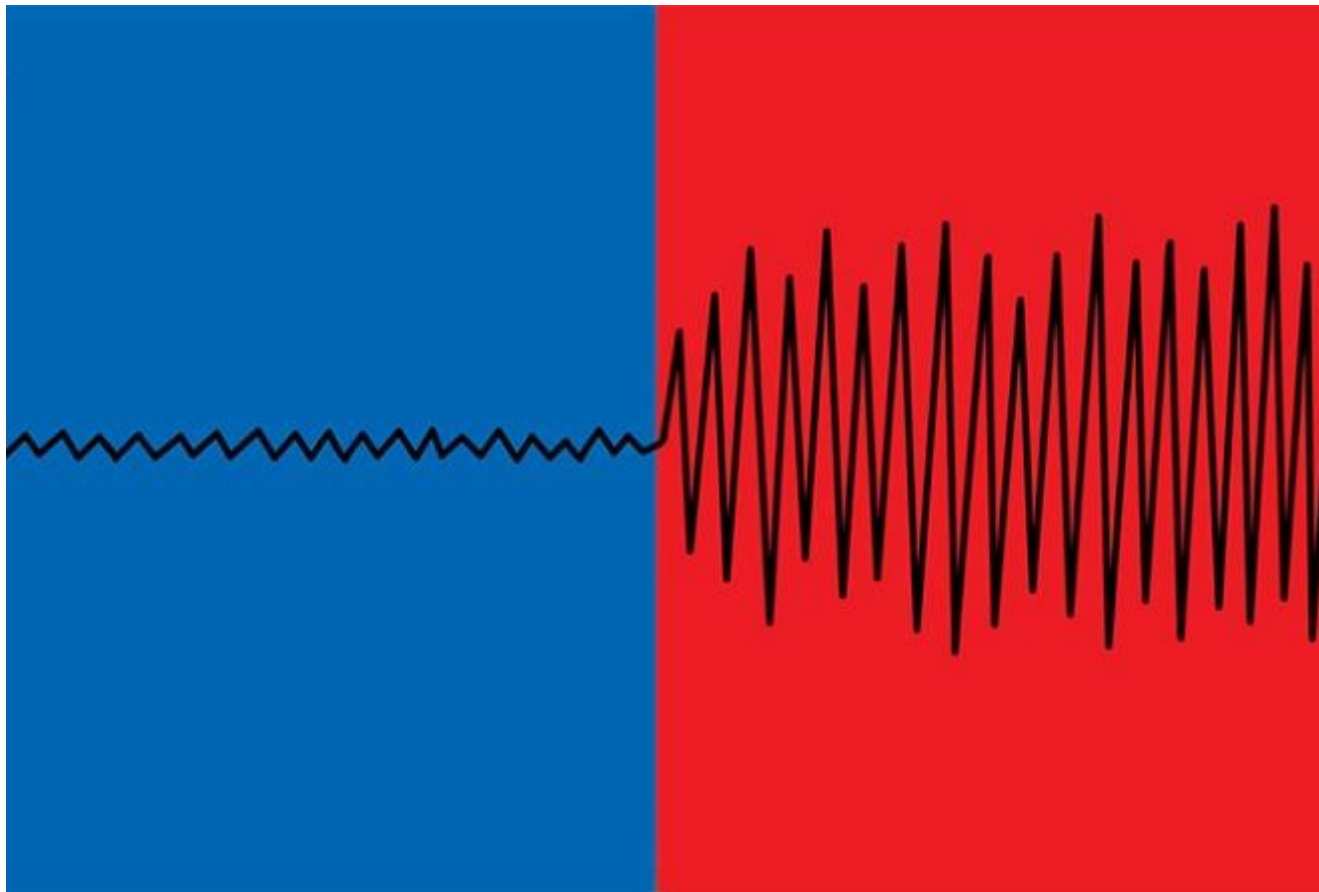
CÁCH BỘC LỘ CẢM XÚC

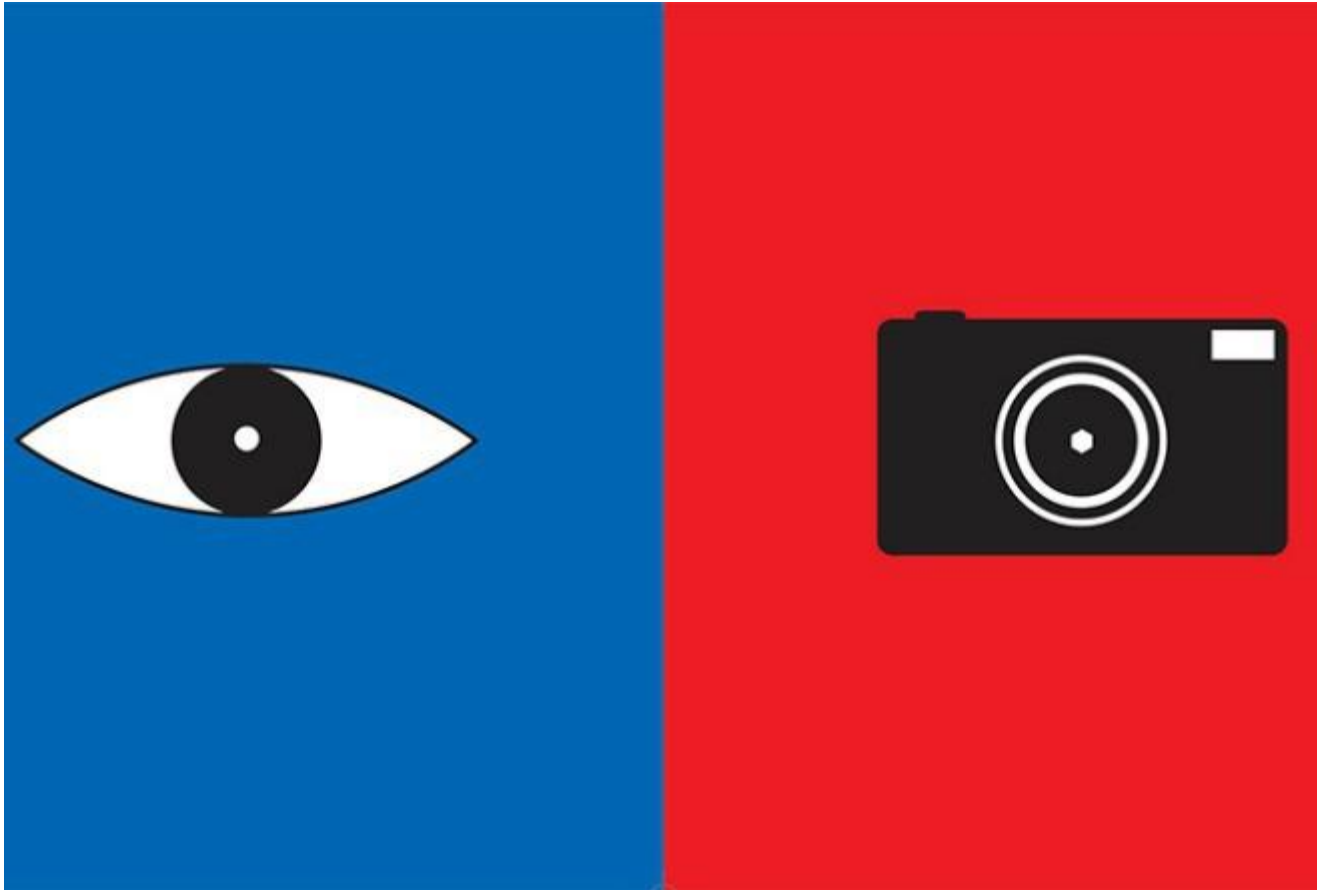
VĂN HÓA XẾP HÀNG

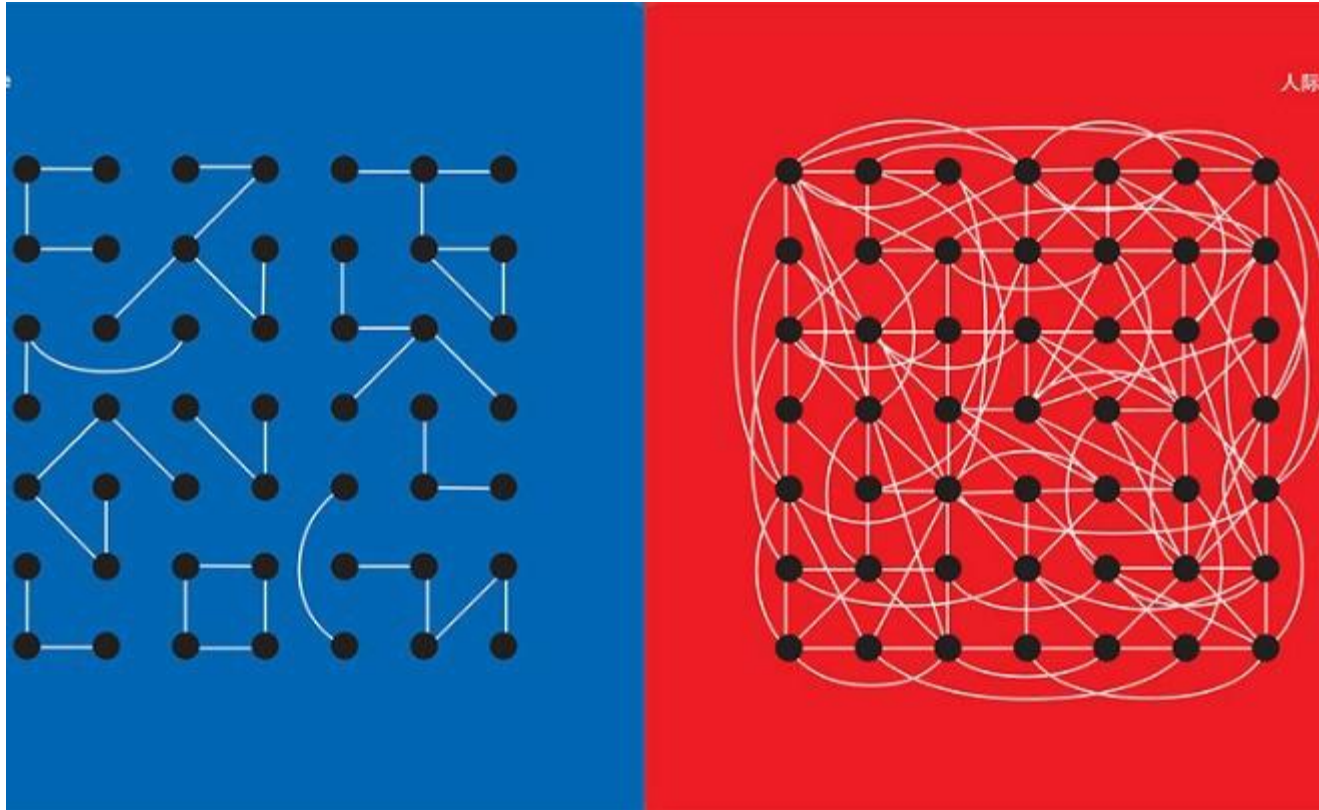
ÂM THANH TRONG NHÀ HÀNG

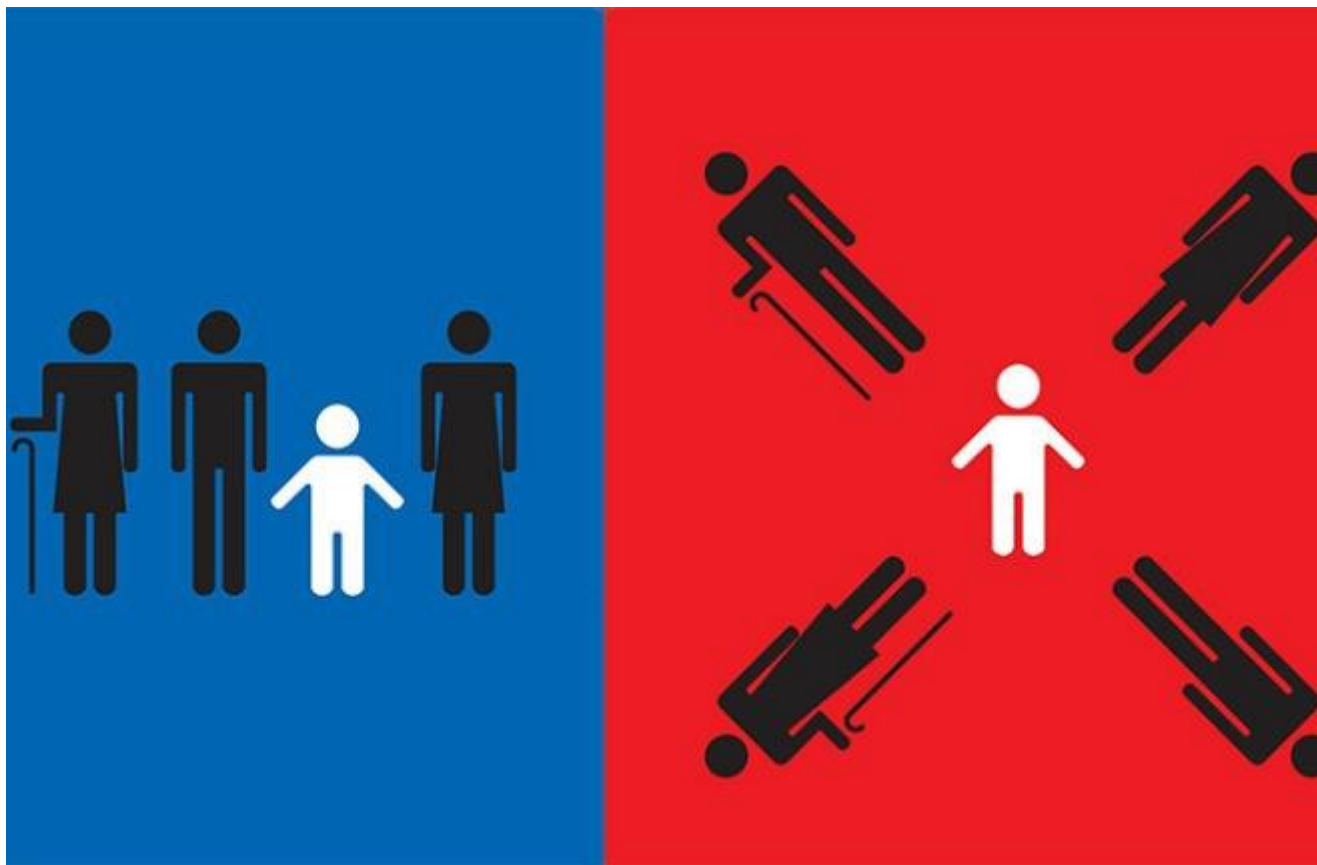
DU LỊCH

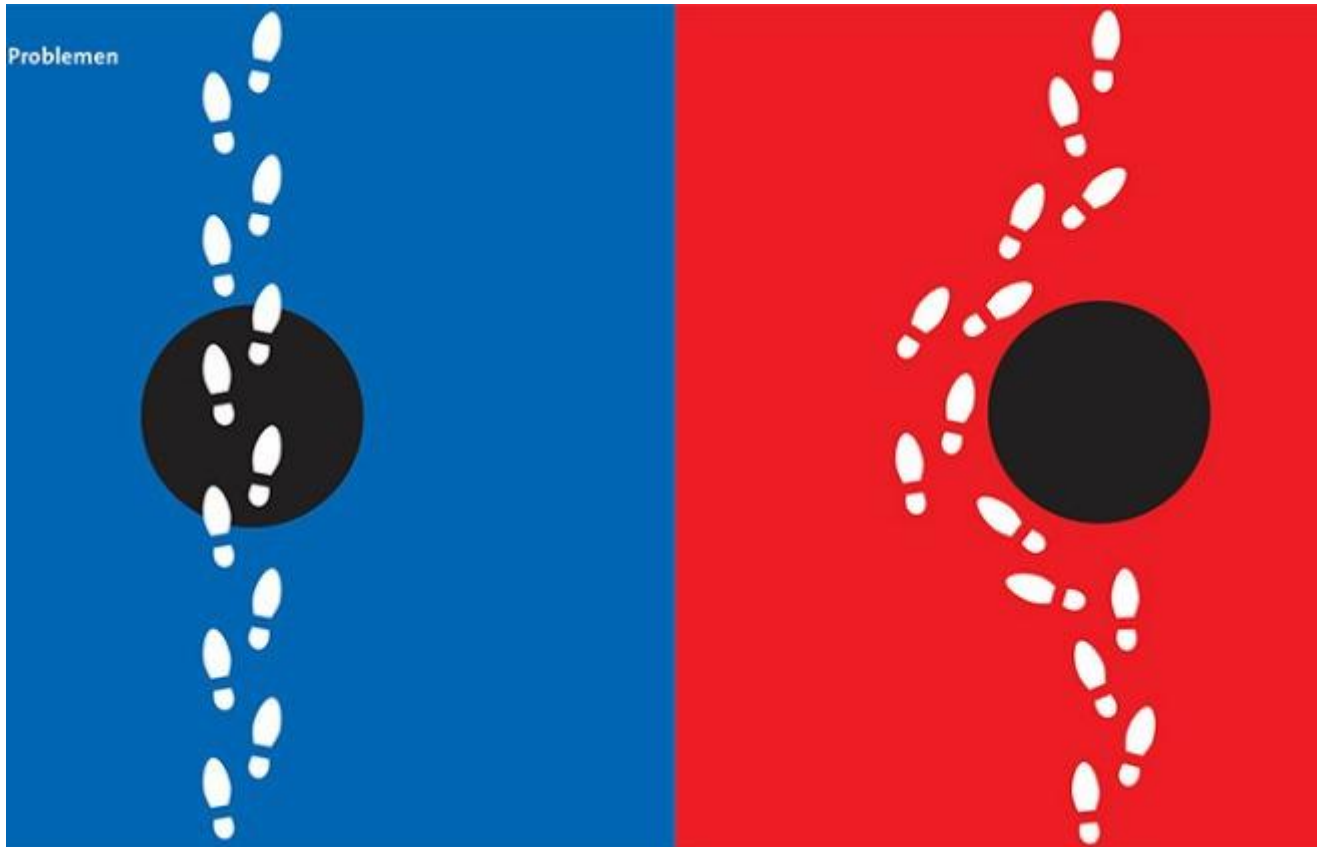
MỐI QUAN HỆ

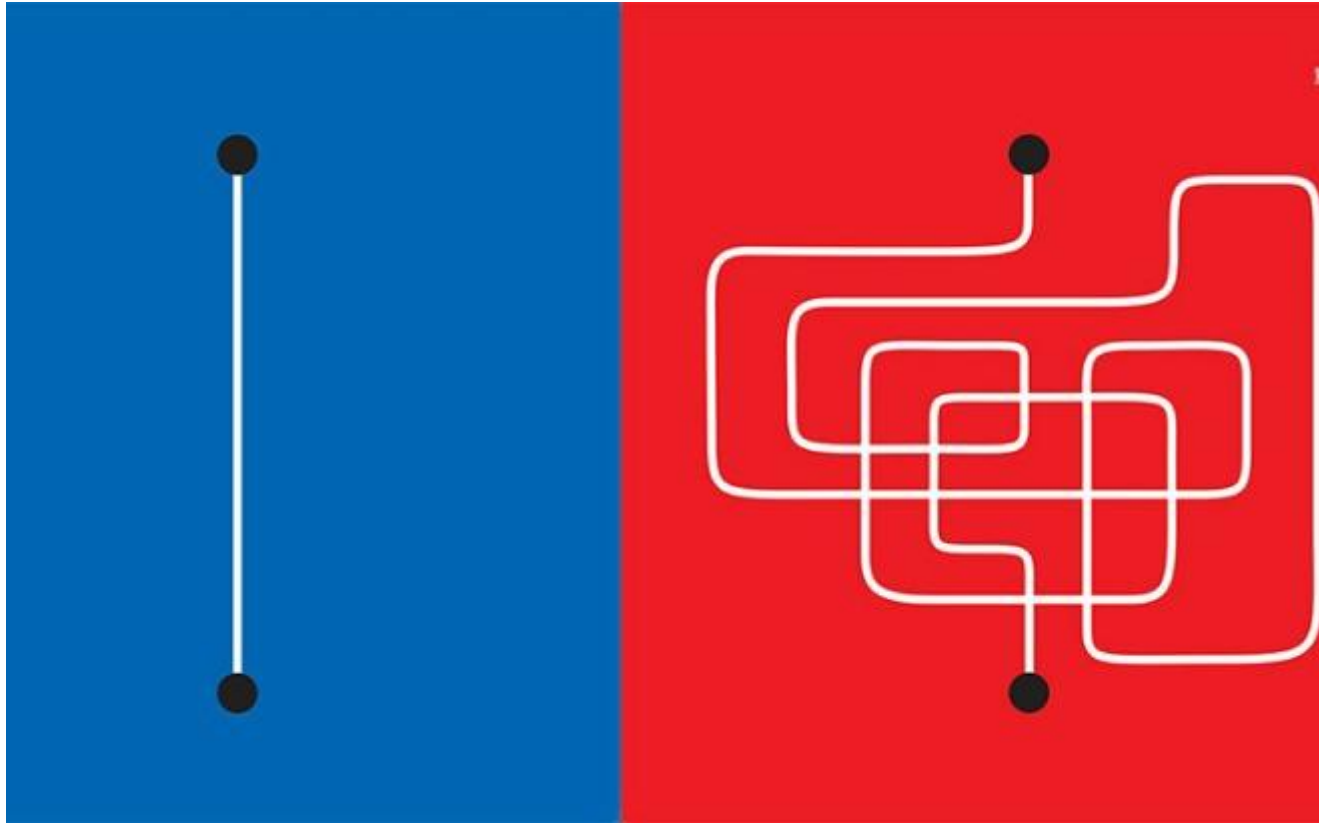
CON CÁI TRONG GIA ĐÌNH

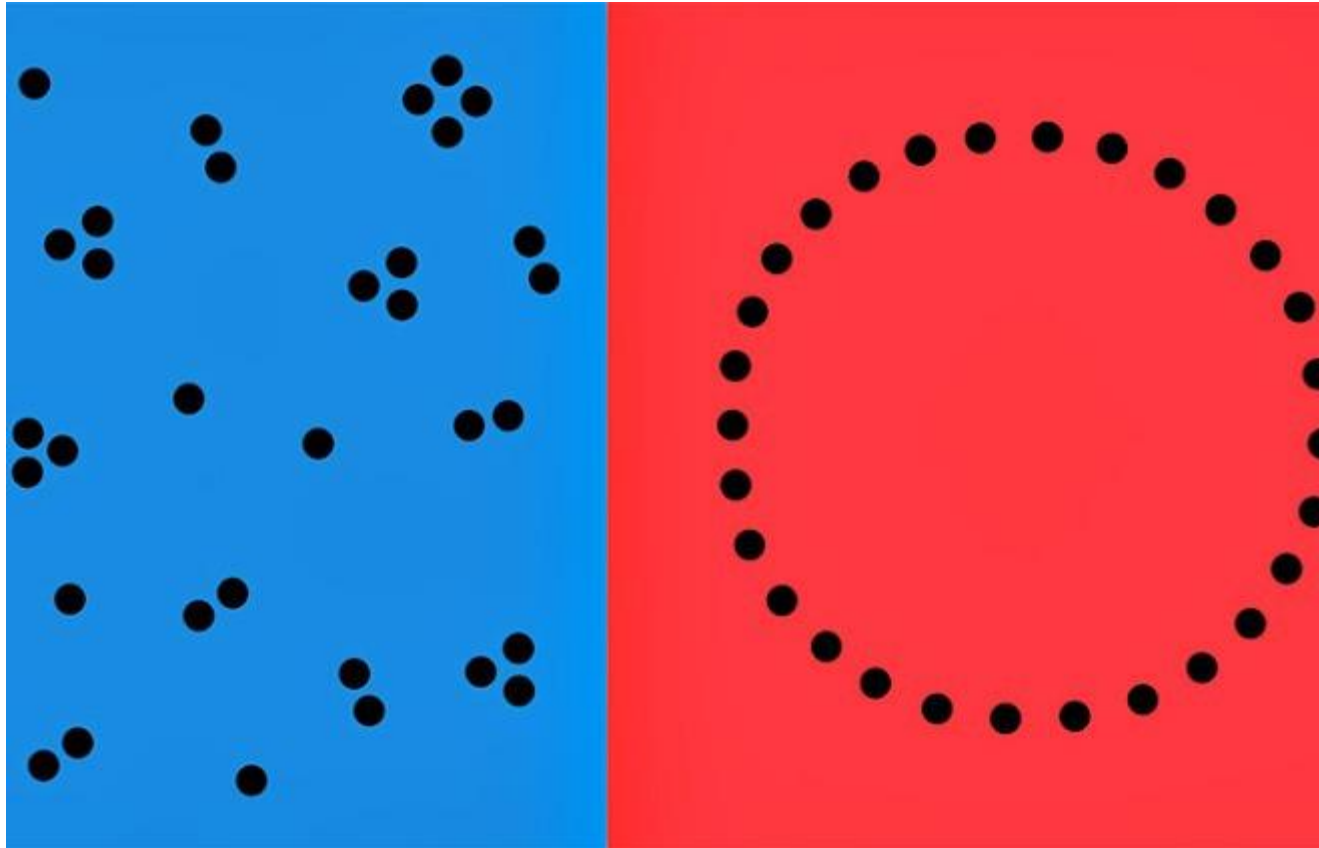
CÁCH GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ - ĐỐI MẶT VỚI THÁCH THỨC

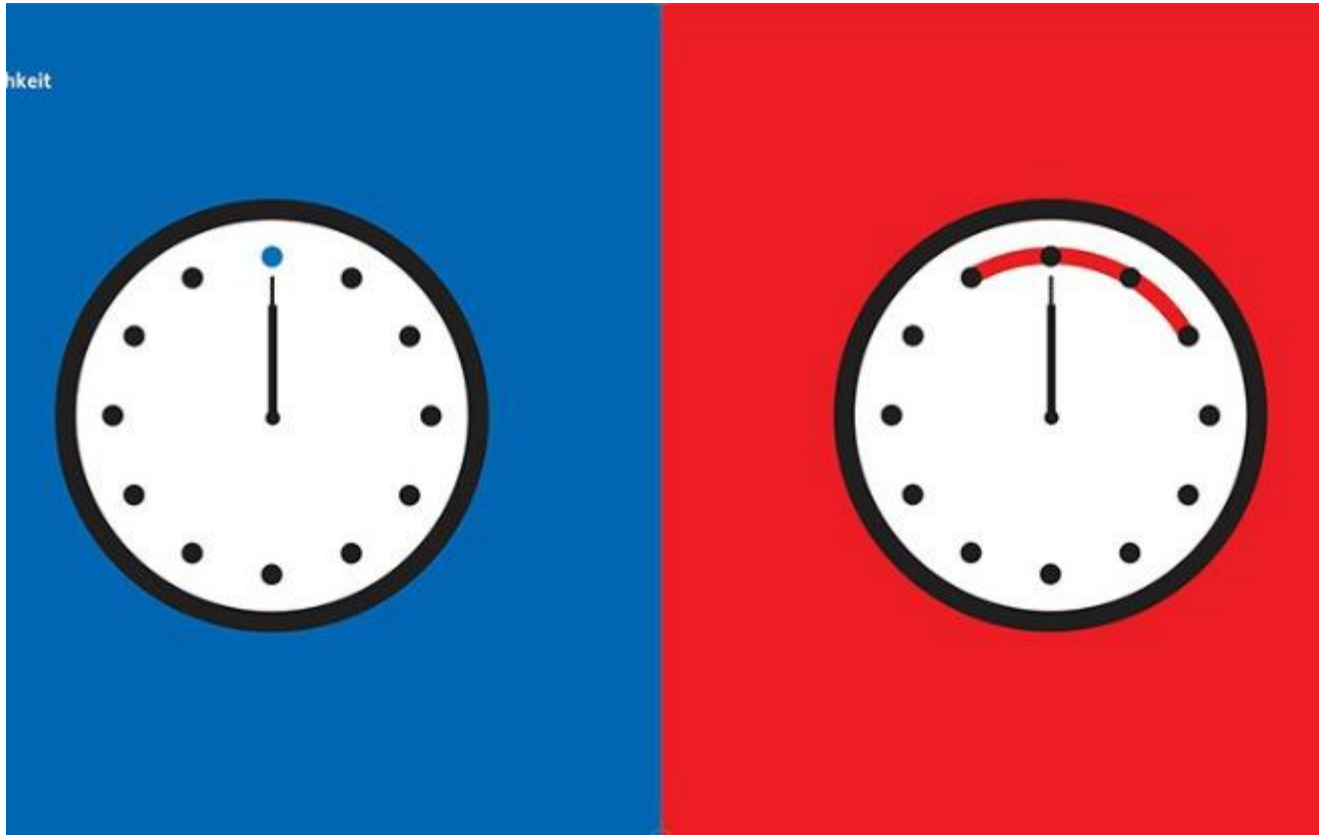
THỂ HIỆN QUAN ĐIỂM CÁ NHÂN

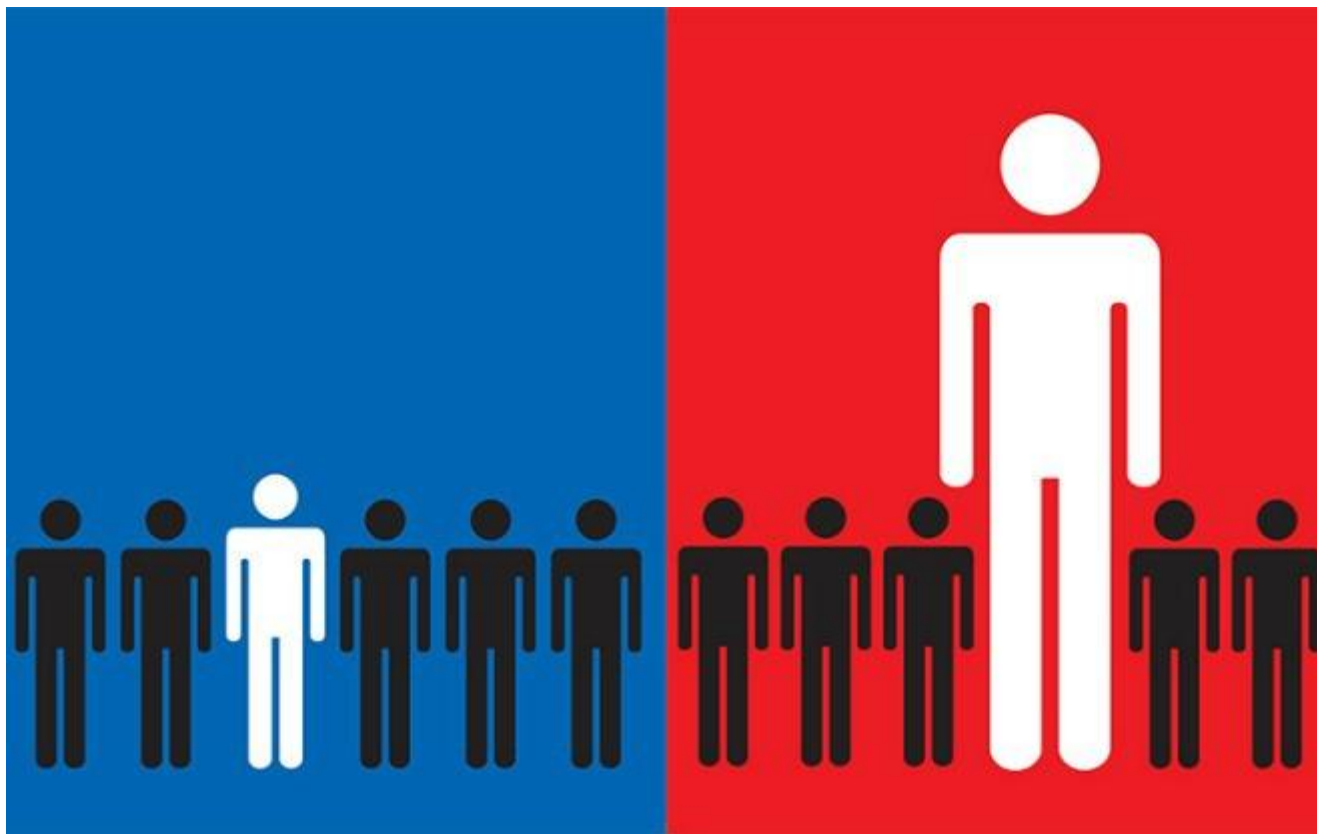
TÂM THỂ TIỆC TÙNG

GIỜ GIẤC

SẾP

Sếp: Trong văn hóa người Á Đông, sếp được nể trọng, hầu hết nhân viên có thái độ nhún nhường và muốn được lấy lòng người quản lý, sếp có vị trí của người khổng lồ. Ngược lại, người phương Tây coi sếp là đồng nghiệp, một người cũng đi làm công ăn lương, khác chăng là cấp bậc, tầm nhìn, mức lương cao hơn.

1984

2018

Vận dụng:

- Trong GD cần tổ chức hiệu quả các **dạng hoạt động** phù hợp với đặc điểm lứa tuổi. Động viên SV tích cực HĐ và GT
- Khi đánh giá con người cần có “**quan điểm phát triển**”, không nên thành kiến.
- Cần chú ý đến tâm lý của con người ở các **vùng miền khác nhau**
- Quan tâm tới ảnh hưởng của **mạng XH, ảnh hưởng của nhóm bạn...** đến tâm lý sinh viên, tâm lý con người...

